

Rayder Başkanı Emel Sakarya “2023’e kadar toplam 50 milyar Dolar’lık bir yatırım öngörülüyor”

Emel SAKARYA
RAYDER Yönetim Kurulu Başkanı

Demiryolu sektörü için araç, ürün, mühendislik ve hizmet üreten sanayiciler ile akademisyenlerin derneği olan Raylı Ulaştırma Sistemleri ve Sanayicileri Derneği (RAYDER), ülkemizde raylı ulaşırma sistemlerinin gelişimine yardımcı olmak amacıyla pek çok faaliyet yürütüyor.

Bütün dünyada olduğu gibi yeni dönemde Türkiye’de de demiryolları, raylı ulaşırma sistemleri önceliklendirildi ve geliştirilmesi bir devlet politikası olarak kabul edildi. Teşvik yasalarının desteği ile altyapı ve sektörel yatırımlar artarak devam ediyor. Bu politikalar doğrultusunda Türkiye’de, demiryolları ile yük ve yolcu taşımacılığı, hızlı tren ve belediyelerin metro/tramvay araç ihtiyaçlarını karşılayacak raylı sistemler için 2023 yılına kadar yaklaşık 50 Milyar USD yatırım yapılması planlanıyor.

Raylı sistemlerde son zamanlarda görülen hareketlenme önemli gelişmeler olacağı ve sektörel ivmelenmenin yukarı doğru yöneldiğinin göstergesi. Artık kendi tramvayını, metrosunu üretmiş, milli trenini ve hatta hızlı trenini üretme çabasına girmiş bir Türkiye’den söz ediyoruz. Tüm bu çabalar yan sanayi de geliştiriyor ve milli ekonomiye katkı sağlıyor.

12 bin km lik Hızlı Tren Hattı Projesi, yolcu ve yük taşımacılığı için Ulusal Demiryolu Ağı Projesi, 350 bin ve üzeri nüfusa sahip şehirler için planlanan tramvay, LRV ve metro sistemleri, hat otomasyonu ve sinyalizasyon çalışmalarıyla pazar büyüyecek. Şehir içi raylı sistem işletmeciliği ülkemizde henüz 11 ilimizde yapılmakta iken 17 ilimiz için daha raylı sistem yatırımları onaylandı, proje çalışmaları başladı ve hızla ilerliyor.

TCDD tarafından son 11 yılda 7.7 milyar Dolar’lık bir yatırım yapıldı ve 2023’e kadar toplam 50 milyar Dolar’lık bir yatırım öngörülüyor. 2023’e kadar hedef; 3 bin 500 kilometre Yüksek Hızlı Tren (YHT), 8 bin 500 kilometre hızlı tren, bin kilometre standart hat yapımı ile toplamda 25 bin kilometreye ulaşılması öngörülüyor. Hedef; 2023 yılına kadar demiryolunun yolcu taşımacılığındaki payının % 10’un, yük taşımacılığındaki payının ise % 15’in üzerine çıkarılması.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2019 yılına kadar raylı sistem ağını 450 km ye çıkarmayı hedefliyor. 9 yıllık bütçesi olan 60 Milyar TL nin 35 Milyar TL’sini ulaşırma giderlerine ayırdı. Hedef; Raylı sistem hattını 1000 km ye çıkarmak. Ayrıca, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, raylı sistemlerde yerli araç ve ekipman kullanılmasına yönelik çalışmalarına da hız vermiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesi, hızlı raylı sistem ağını genişletiyor. İzban ve İzmir Metro hatları ile toplu ulaşırma yolculuğunun % 35’i raylı sistem ile yapılıyor. Yılda ortalama 200 milyon kişi taşıyor hedef 500 milyon kişi taşımak. Bursa Büyükşehir Belediyesi, yerli üretim tramvay ve LRV alımları ile Bursa’da raylı sistemler ile taşımacılığı arttırmayı hedefliyor. Diğer Büyükşehir Belediyelerimizde yatırımlar hızla devam ediyor.

İhalelerde yer alan bu % 51 yerlilik oranı da bu ülkede üretim yapıldığı, yatırım yapıldığı bir göstergesidir. Dünyada bu tür ihalelerde Almanya % 60, Çin % 70, ABD % 65 yerlilik şartı koyuyor. Bizde de, ihalelerde yasal mecburiyet ve denetim ile yerlilik oranlarında bu kademelere çıkılması sektördeki firmaların da iştahını arttıracak ve gelişmelerini sağlayacaktır. Artık yaklaşık 1,8 trilyon dolar olan dünya raylı sistem pazarında, Türk sanayisinin

raylı sistem teknolojisine sahip ve üretim yapabilen bir ülke olarak tanınmaya başladık.

Raylı sistemlerde, bizim için en önemli konulardan biri yerli üretimdir.

Yerli üretimin teşvik edilmesi ile birlikte;

*İhaleler incelendiğinde araç fiyatlarında ciddi bir düşüş olduğu gözlenecektir.

*Cari açığı kapatmak döviz çıkışını engellemek için bu çok önemlidir.

*Yabancı yatırımcıların Türkiye’ye yatırım yapmasını sağlayacaktır.

*İstihdam artışı sağlayacaktır.

*Ve artık Türkiye raylı sistem araçlarında marka oluşturmaktadır.

Ancak ihalelerde getirilen % 51 yerlilik oranına karşılık, yerli sanayinin güçlendirilmesi için öncelikle yerli üretici tanımının yapılması gerekiyor. Yerli sanayimizi güçlendirmemiz gerekiyor. Aksi halde Ar&Ge yapmak, teknoloji geliştirmek mümkün değil. Türk sanayisi olarak kalite ve üretim açısından bir sorunumuz yok. Stratejik bir bölgedeyiz. Ortadoğu-Kuzey Afrika ve Avrupa’ya yönelik projeler geliştirmek isteyen demiryolu ekipman üreticileri için mükemmel bir yatırım merkezi. Bu nedenle yabancılar burada ortaklık kurmak istiyor. Bu noktada yerli üreticinin korunabilmesi için “yerli üretici” tarifinin yapılması sermaye yapısında Türk firmaların ağırlığının olması şartı getirilmesi gerekiyor.

Demiryolu sektöründe faaliyet gösteren yerli sanayimizin gelişmesi açısından RAYDER; bu hedeflere uygun stratejiler ve politikalar oluşturuyor, altyapı, sinyalizasyon, araç üretimi yapan sanayimizin günümüz uluslararası koşullarına paralel gelişmesi için çalışmalar yapıyor.

Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde, Kent İçi Raylı Sistemler Genel Müdürlüğü kurulması konusundaki çalışmalara RAYDER büyük anlamda destek veriyor. En önemli eksiklerimizden biri olan Raylı Sistemler Test Merkezleri’nin oluşturulması için çalışıyor ve Eskişehir’de tesis edilecek Raylı Sistemler Test Merkezi çalışmalarına destek veriyor.